

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4101-28-03/2012

P/12/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin

T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66

lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/067 „Wychowanie fizyczne i sport w szkołach publicznych i niepublicznych”.	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie	
Kontrolerzy	Adam Borowski, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83646 z 15.11.2012 r.; Karol Kośnik, st. inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr 85161 z 28.11.2012 r.; Artur Matejko, st. inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr 85160 z 28.11.2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-6)	
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Nr 1 w Szczecinie; ul. Młodzieży Polskiej 9, 70 – 774 Szczecin ¹ .	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Beata Wierzba, Dyrektor ZS Nr 1.	(dowód: akta kontroli str. 14)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² działalność ZS Nr 1 w zakresie organizacji i realizacji kształcenia z wychowania fizycznego w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- zrealizowanie podstawy programowej wychowania fizycznego z 2008 r. na I i III etapie edukacyjnym,
- przestrzeganie zasad dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania wychowania fizycznego,
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w zakresie organizacji i realizacji zajęć wychowania fizycznego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące wewnątrzszkolnego systemu oceniania w zakresie wychowania fizycznego oraz dokumentowania wypadków uczniów nie miały wpływu na ogólną ocenę ZS Nr 1 w skontrolowanym zakresie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja i realizacja kształcenia w zakresie wychowania fizycznego.

1.1. Organizacja obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w systemie klasowo-lekcyjnym.

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 w ramach ZS Nr 1 funkcjonowała Szkoła Podstawowa Nr 65 (SP) oraz Gimnazjum Nr 23 (Gimnazjum).³

(dowód: akta kontroli str. 69-71)

¹ Dalej ZS Nr 1.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Uchwała Nr XXXIII/827/09 Rady Miasta Szczecina z 23.03.2009 r. w sprawie utworzenia ZS Nr 1.

Zajęcia wychowania fizycznego realizowano w kontrolowanych latach w kl. I-III SP w odpowiednio 8, 7 i 7 oddziałach, w kl. IV-VI SP odpowiednio w 8, 7 i 8 oddziałach i kl. I-III Gimnazjum, w łącznie 14, 15, 13 grupach ćwiczeniowych. Liczebność oddziałów i grup nie przekraczała 26 osób, zgodnie z § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁴. (dowód: akta kontroli str.191-193)

Obowiązkowe zajęcia z przedmiotu wychowanie fizyczne odbywały się w systemie klasowo-lekcyjnym z ukierunkowaniem na dyscypliny sportowe określone w programach nauczania wychowania fizycznego wdrażanych na II etapie edukacji i w pierwszych klasach III etapu edukacji w kolejnych latach objętych kontrolą. (dowód: akta kontroli str.181-185)

Liczba godzin wychowania fizycznego realizowanych na II i III etapie edukacji:

- w roku szkolnym 2009/2010 wynosiła 4 godziny – w klasach 4-6 SP i w klasach 1 Gimnazjum w całości w systemie klasowo-lekcyjnym, w klasach 2 i 3 Gimnazjum 3 godziny w systemie klasowo-lekcyjnym a 1 godzina w ramach zajęć do wyboru;
- w roku szkolnym 2010/2011 wynosiła 4 godziny – w klasach 4-6 SP i w klasach 1 Gimnazjum w całości w systemie klasowo-lekcyjnym, w klasach 2 i 3 Gimnazjum 3 godziny w systemie klasowo-lekcyjnym a 1 godzina w ramach zajęć do wyboru;
- w roku szkolnym 2011/2012 wynosiła 4 godziny – w klasach 4-6 SP i 1-3 Gimnazjum w całości w systemie klasowo – lekcyjnym.

(dowód: akta kontroli str. 180-183, 191-193)

ZS Nr 1 dysponuje własnymi obiektami sportowymi, urządzeniami i wyposażeniem do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, tj. salą gimnastyczną, boiskiem Orlik, salkami do gimnastyki korekcyjnej i salkami do tenisa stołowego (pkt 4.1 niniejszego wystąpienia). (dowód: akta kontroli str. 10, 56-57)

Ustalone
nieprawidłowości

W skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2. Organizacja obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w formach do wyboru przez uczniów.

Opis stanu
faktycznego

Zarządzeniem Nr 8a/09/10 Dyrektora ZS Nr 1 z 29.08.2009 r. wprowadzono procedury zajęć fakultatywnych w ZS Nr 1 dotyczących tworzenia oferty do wyboru w ramach wychowania fizycznego.

Oferta zajęć do wyboru została przygotowana przez Dyrektora ZS Nr 1 w uzgodnieniu z organem prowadzącym oraz po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców.

W latach szkolnych 2009/2010 i 2010/2011 na podstawie uchwał Rady Pedagogicznej⁵ w klasach 2 i 3 Gimnazjum ustalono jedną obowiązkową godzinę jako zajęcia do wyboru. (dowód: akta kontroli str.181-185)

W ZS Nr 1 (w kl. 2 i 3 Gimnazjum) w latach szkolnych 2009/2010-2010/2011 wprowadzono formy organizacji zajęć wychowania fizycznego do wyboru przez uczniów⁶ - skorzystano z możliwości wynikających z § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 sierpnia 2009 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji dwóch godzin obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego⁷.

(dowód: akta kontroli str. 193-194)

⁴ Dz.U. z 2002 r. Nr 15, poz. 142, ze zm., obowiązujące do 01.09.2012 r., dalej *rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania z 2002 r.*

⁵ Uchwały Rady Pedagogicznej: nr 7/09/10 ZS Nr 1 z 28.08.2009 r.; nr 05/10/11 ZS Nr 1 z 30.08.2010 r.

⁶ Piłka koszykowa, piłka siatkowa, piłka nożna, aerobik, tenis stołowy, turystyka piesza.

⁷ Dz.U. z 2009 r. Nr 136, poz. 1116, obowiązujące do 01.09.2011 r.

W roku szkolnym:

- 2009/2010 – 80 uczniów uczestniczyło w zajęciach sportowych (piłka nożna, piłka siatkowa), 22 w zajęciach rekreacyjno-zdrowotnych (tenis stołowy), 19 w zajęciach tanecznych (aerobik), 87 w aktywnych formach turystyki (turystyka piesza),

- 2010/2011 – 54 uczniów uczestniczyło w zajęciach sportowych (piłka nożna, piłka siatkowa, piłka koszykowa), 28 w zajęciach rekreacyjno-zdrowotnych (tenis stołowy), 14 w zajęciach tanecznych (aerobik).

Realizację ww. zajęć do wyboru dokumentowano w dziennikach zajęć lekcyjnych danego oddziału. (dowód: akta kontroli str. 193-194)

Ustalone
nieprawidłowości

W skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Oferta nadobowiązkowych pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych.

Opis stanu
faktycznego

W ZS Nr 1 nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne realizowano jako zajęcia sportowe w ramach Szkolnego Koła Sportowego (SKS) dla Szkoły Podstawowej (gry zespołowe na II i III etapie edukacji w latach 2009/2010-2011/2012); pływanie na I etapie edukacji w latach 2009/2010-2011/2012 i na III etapie 2009/2010-2010/2011; zajęcia taneczne z elementami aerobiku w I semestrze roku szkolnego 2009/2010 oraz gry i zabawy terenowe na II etapie edukacji w roku szkolnym 2009/2010).

Łączny tygodniowy wymiar zajęć sportowo-rekreacyjnych wynosił w poszczególnych latach szkolnych 9 godzin.

W nadobowiązkowych zajęciach sportowo-rekreacyjnych uczestniczyło w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 odpowiednio 158, 127 i 111 osób, tj. 28%, 23% i 20% ogółu uczniów ZS Nr 1 (niektórzy uczniowie uczestniczyli w dwóch formach zajęć).

W poszczególnych latach szkolnych nauką pływania w ramach zajęć nadobowiązkowych zostało objętych 26, 135 i 185 uczniów, co stanowiło 5%, 24% i 32% ogółu uczniów.

Realizację powyższych zajęć dokumentowano w dziennikach zajęć pozalekcyjnych, zgodnie z § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁸. (dowód: akta kontroli str. 194)

W ZS Nr 1 realizowano zajęcia prowadzone przez nauczycieli wychowania fizycznego, wynikające z art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁹ na którą składały się zajęcia sportowe (udział w zawodach sportowych) oraz zajęcia zdrowotno – rekreacyjne (turystyka).

(dowód: akta kontroli str. 194-195)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZS Nr 1 w skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4. Prowadzenie zajęć korekcyjnych dla uczniów z wadami postawy i zagrożonych nadwagą lub otyłością.

Opis stanu
faktycznego

W latach objętych kontrolą dysfunkcje ruchowe stwierdzono odpowiednio u 9, 9 i 10 uczniów SP (w poszczególnych latach stanowiło to 2,7%, 2,6% i 2,8% uczniów SP). Zagrożenia nadwagą lub otyłością nie stwierdzono u żadnego z uczniów ZS Nr 1.

(dowód: akta kontroli str. 195, 471)

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 w ZS Nr 1 zorganizowano zajęcia korekcyjne dla uczniów, u których stwierdzono dysfunkcje ruchowe. Uczniowie

⁸ Dz.U. z 2002 r. Nr 23, poz. 225, ze zm.

⁹ Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm., dalej *Karta Nauczyciela*.

biorący udział w zajęciach gimnastyki korekcyjnej posiadali zaświadczenia o stwierdzonych wadach postawy wydane przez lekarza specjalistę. Osoba prowadzącą zajęcia z gimnastyki korekcyjnej był nauczyciel wychowania fizycznego posiadający uprawnienia do prowadzenia zajęć korekcyjnych na podstawie ukończonych studiów wyższych na kierunku *Wychowanie fizyczne* oraz studiów podyplomowych z gimnastyki korekcyjnej. Zajęcia te odbywały się w sali przeznaczonej do gimnastyki korekcyjnej. (dowód: akta kontroli str.195, 471)

W badanym okresie w Gimnazjum nie było uczniów z dysfunkcjami ruchowymi oraz zagrożonych nadwagą lub otyłością, dlatego też na tym etapie edukacji zajęć takich nie prowadzono. (dowód: akta kontroli str. 195, 471)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZS Nr 1 w skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.5. Dopuszczenie do użytku szkolnego programów nauczania wychowania fizycznego i nauczania zintegrowanego.

Opis stanu
faktycznego

Zarządzeniem Nr 7a/09/10 Dyrektora ZS Nr 1 z 29.08.2009 r. wprowadzono procedury dopuszczania programów nauczania do użytku szkolnego w ZS Nr 1, w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników¹⁰. (dowód: akta kontroli str. 213-218)

Szkolny zestaw programów nauczania ogłoszono zarządzeniami Dyrektora¹¹. Według Szkolnego zestawu programów nauczania ZS Nr 1 na poszczególnych etapach edukacji dopuszczono do użytku następujące programy nauczania wychowania fizycznego i edukacji wczesnoszkolnej¹²:

- dla SP (od roku szkolnego 2009/2010):

- „Razem w szkole”, J. Brzózka, K. Harmak, K. Izbińska, A. Jasiocha, W. Went program edukacji wczesnoszkolnej, klasy 1-3. (ZS/SPNW/1/1/09), (WSiP 2009); realizowany od 2009/2010 w klasie I;
- „Autorski program wychowania fizycznego dla klas IV-VI szkoły podstawowej” A. Romanowska, program realizowany w kl. IV-VI SP w badanym okresie (DKW-4014-68/99, 9 SPWF-1-1.09.1999; Wydawnictwo Korepetytor);
- „Rozszerzony program z WF dla kl. 4-6 ukierunkowany na piłkę nożną” oprac. nauczyciel M.P.; realizowany w klasie VIa w roku szkolnym 2009/2010 (ZS/SPWF/9/2/09);
- „Program nauczania z WF ukierunkowany na lekką atletykę” opracował nauczyciel A.O. realizowany w kl. VIa w roku szkolnym 2009/2010 (ZS/SPWF/9/3/09) w ilości tygodniowo godzin 4+1;

- dla SP (od roku szkolnego 2012/2013):

- „Koncepcja Edukacji Fizycznej. Zdrowie, Sport, Rekreacja” U. Kierczak, klasy IV-VI SP; (ZS/SPWP/9/4/12); IMPULS 2012; realizowano tylko w klasach IV SP;
- „Autorski program wychowania fizycznego dla klas IV-VI szkoły podstawowej” A. Romanowska, (DKW-4014-68/99, 9 SPWP-1-1.09.1999); realizowany w kl. V-VI;

- dla Gimnazjum (realizowane w okresie 2009/2010-2010/2011):

¹⁰ Dz.U. z 2009 r. Nr 89, poz. 730, obowiązujące do 18.07.2012 r.

¹¹ Zarządzenia Dyrektora ZS Nr 1: nr: 7/09/10 z 29.08.2009 r.; 1/2/10/11 z 30.08.2010 r.; 1/11/12 z 31.08.2011 r.; 1/12/13 z 30.08.2012 r.

¹² W skontrolowanym przez NIK okresie dotyczyło to cyklu kształcenia w latach szkolnych: 2009/2010-2011/2012 (zakończony) oraz 2010/2011-2012/2013 i 2011/2012-2013/2014 (cykle w trakcie realizacji).

- „Program wychowania fizycznego. Gimnazjum I-III” M. Śmiglewska; (DKW-4014-290/99, GMWF/12/99; Wydawnictwo Bea-Bleja s.c.); uzupełniony o treści zgodne z podstawą programową z 2008 r. (edukacja zdrowotna);
- „Autorski program nauczania dla klasy usportowanej w Gimnazjum 23, rozszerzony o naukę pływania i ratownictwo wodne” oprac. nauczyciele P.L., M.Ł. (GMWF/12/3/08);
- dla Gimnazjum (w roku szkolnym 2010/2011) dodatkowo:
 - „Program nauczania dla klasy usportowanej ukierunkowanej na piłkę nożną w Gimnazjum 23” oprac. nauczyciel M.P. (ZS/GMWF/12/4/10);
 - „Autorski program nauczania z WF dla klasy usportowanej o profilu lekkoatletycznym w Gimnazjum 23” oprac. nauczyciel P.L. (GMWF/12/2/06);
- dla Gimnazjum (od roku szkolnego 2011/2012):
 - „Koncepcja edukacji fizycznej. Zdrowie, Sport, Rekreacja. Gimnazjum” U. Kierczak; (ZS/GMWF/12/5/11) - program ten był też realizowany w roku 2012/2013;
 - „Program nauczania dla klasy usportowanej ukierunkowanej na piłkę nożną w Gimnazjum 23” oprac. nauczyciel M.P. (ZS/GMWF/12/4/10).

(dowód: akta kontroli str. 200-279)

Programy autorstwa nauczycieli (M.P. i A.O) stanowiły rozszerzenie obowiązujących programów nauczania.

Wprowadzenie ww. programów nauczania do szkolnego zestawu programów nauczania poprzedzone było opiniami dyplomowanych lub mianowanych nauczycieli wychowania fizycznego, w których stwierdzano m.in. że są zgodne z podstawą programową i zawierają treści zgodne z celami kształcenia ustalonymi w obowiązującej podstawie programowej. (dowód: akta kontroli str. 213-279)

Badanie 2 przyjętych do realizacji programów, tj. „Razem w szkole” (autorstwa J. Brzózka, K. Harmak, K. Izbińska, A. Jasiocha, W. Went) dla klas 1-3 SP oraz „Program wychowania fizycznego. Gimnazjum I-III” (autorstwa M. Śmiglewskiej, uzupełniony o treści zgodne z podstawą programową), wykazało, że programy te zawierały treści dotyczące wychowania fizycznego określone w, obowiązującym do 31.08.2012 r., rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹³. (dowód: akta kontroli str. 375-380)

ZS Nr 1 spełniał wymagania w zakresie infrastruktury sportowej umożliwiające realizacją dopuszczonych programów nauczania, co zostało opisane w punkcie 4.1 niniejszego wystąpienia.

We wszystkich czterech umowach zawartych przez Dyrektora ZS Nr 1 w badanym okresie na najem obiektów sportowych (omówionych w punkcie 4.1. niniejszego wystąpienia), podano, że pływalnia znajdowała się w budynku Centrum Kształcenia Sportowego w Szczecinie, a także określono liczbę torów pływackich oraz dni i godziny ich używania. (dowód: akta kontroli str. 18-26)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.6. Realizacja obowiązujących programów nauczania wychowania fizycznego i nauczania zintegrowanego (w zakresie wychowania fizycznego).

Opis stanu
faktycznego

1. W kontrolowanym okresie w badanym b oddziale SP zrealizowano 339 godzin zajęć wychowania fizycznego, czym wypełniono określony w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania z 2002 r. obowiązek przeprowadzenia

¹³ Dz.U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17, obowiązujące do 01.09.2012 r., dalej *rozporządzenie w sprawie podstawy programowej z 2008 r.*

co najmniej 290 godzin zajęć wychowania fizycznego. W ramach powyższych 339 godzin zrealizowano wszystkie treści nauczania o jakich mowa w rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej z 2008 r. (dowód: akta kontroli str. 375-377)

2. W kontrolowanym okresie w badanych oddziałach a i c Gimnazjum zrealizowano 393 i 404 godziny zajęć wychowania fizycznego, czym wypełniono określony w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania z 2002 r. obowiązek przeprowadzenia co najmniej 385 godzin zajęć wychowania fizycznego. W ramach powyższych 393 i 404 godzin zajęć zrealizowano wszystkie treści nauczania o jakich mowa w rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej z 2008 r. Zajęcia te odbywały się w sali gimnastycznej (41%), na boisku Orlik (32%), w salach do tenisa stołowego lub przy wykorzystaniu Orlika, tj. bieżni, skoczni w dal (12%).

(dowód: akta kontroli str. 371-374, 377-380)

3. ZS Nr 1 dysponował kompleksem boisk sportowych zbudowanym na terenie w trwałym zarządzie obu kontrolowanych szkół, w ramach programu „Moje boisko – Orlik 2012” ze środków przekazanych przez Urząd Miasta Szczecina. Po zakończeniu robót budowlanych w roku szkolnym 2009/2010, kompleks sportowy został przyjęty na stan ZS Nr 1 jako środek trwały. W skład kompleksu wchodziły boiska do: piłki nożnej, siatkowej i koszykowej.

W dniach od poniedziałku do piątku boiska szkolne były wykorzystywane do planowych zajęć szkolnych dla uczniów ZS Nr 1 od godziny 8:00 do 16:00, natomiast od godziny 16:00 do 21:00 oraz w soboty i niedziele od godziny 10:00 do 17:30 były ogólnodostępne dla wszystkich chętnych, w tym dla dzieci i młodzieży spoza kontrolowanej szkoły.

Za użytkowanie boisk ZS Nr 1 nie pobierał żadnych opłat.

W badanym okresie opiekę nad kompleksem boisk Orliki 2012 oraz w ramach zgłaszanego zapotrzebowania zajęcia po godzinach pracy ZS Nr 1, sprawowali animatorzy finansowani z budżetu Urzędu Miasta Szczecina.

(dowód: akta kontroli str. 62-67, 492-495)

4. Zakres realizacji podstawy programowej wychowania fizycznego w kl. I-III SP i w kl. I-III gimnazjum (trzyletni cykl kształcenia zakończony w roku szkolnym 2011/2012) sprawdzono na podstawie realizacji programów nauczania:

- „Razem w szkole” autorstwa J. Brzózka, K. Harmak, K. Izbińska, A. Jasiocha, W. Went, w klasach 1-3 SP;
- „Program wychowania fizycznego. Gimnazjum I-III” autorstwa M. Śmiglewska – uzupełniony o treści zgodne z podstawą programową w latach 2009/2010-2010/2011 w klasach 1-2 Gimnazjum oraz „Koncepcja edukacji fizycznej. Zdrowie, Sport, Rekreacja. Gimnazjum.” autorstwa U. Kierczak w roku 2011/2012 w klasach 3 Gimnazjum).

Ustalono, że na I i III etapie edukacji w zakresie wychowania fizycznego zrealizowano wymagania szczegółowe określone w załącznikach nr 2 i 4 do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej z 2008 r. Zgodnie z przyjętymi w ZS Nr 1 zasadami fakt zrealizowania wymagań szczegółowych podstawy programowej nauczyciele wychowania fizycznego i edukacji wczesnoszkolnej potwierdzali również w kartach monitorowania podstawy programowej.

(dowód: akta kontroli str. 198-199, 375-420)

Spełnienie Zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej dla bloku tematycznego edukacja zdrowotna zbadano w dwóch wybranych oddziałach¹⁴ Gimnazjum, prowadzonych przez różnych nauczycieli wychowania fizycznego.

¹⁴ Które trzyletni cykl edukacyjny zakończyły w roku szkolnym 2011/2012 jako klasa III a i III c.

W ZS Nr 1 przyjęto „Program Profilaktyki ZS Nr 1” obejmujący treści i działania o charakterze profilaktycznym.¹⁵ Zarządzeniem Nr 13/09/10 Dyrektora ZS Nr 1 z 16.09.2009 r. wprowadzono do realizacji ww. „Program profilaktyki”.¹⁶
(dowód: akta kontroli str. 337-357)

Ustalono m.in., że realizacja treści edukacji zdrowotnej:

- była poprzedzona rozpoznaniem ogólnych potrzeb i oczekiwań uczniów w zakresie wychowania fizycznego,
- została przeprowadzona w wymiarze 30 godzin w klasie III (godzina tygodniowo) w trakcie całego roku szkolnego 2011/2012¹⁷,
- wspierana była przez wprowadzanie zagadnień tematycznie zbliżonych do tego obszaru na lekcjach biologii, wychowania do życia w rodzinie, edukacji dla bezpieczeństwa oraz przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Szczecinie,
- zakończona została złożeniem przez nauczycieli wychowania fizycznego sprawozdań za rok szkolny 2011/2012, w których wskazali jakie tematy wywołały największe zainteresowanie uczniów (w grupie dziewcząt i w grupie chłopców).

(dowód: akta kontroli str. 280-282, 294-299)

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła m.in., że: (...) *Pod względem zdrowotnym w celu dostosowania potrzeb edukacyjnych przeprowadzana jest na początku cyklu kształcenia przez pielęgniarkę szkolną. (...)*

O wskazaniach w celu dostosowania potrzeb edukacyjnych pielęgniarka informuje nauczycieli. Nauczyciele wychowania fizycznego i edukacji wczesnoszkolnej diagnozują uczniów w czasie zajęć lekcyjnych; z rodzicami w czasie zebrań i spotkań indywidualnych. Na podstawie obserwacji, rozmów, wyników klasyfikacyjnych nauczyciele przeprowadzają analizę potrzeb i możliwości uczniów. Nauczyciele do planowania zajęć na kolejny etap edukacyjny wykorzystują diagnozę z poprzedniego etapu edukacyjnego. (...)
(dowód: akta kontroli str. 472)

Przeprowadzono badanie ankietowe wśród uczniów ZS Nr 1, w tym 60 uczniów z SP i 60 uczniów z Gimnazjum. Uczniowie podali, że w trakcie zajęć wychowania fizycznego najczęściej:

- uprawiali dyscypliny zespołowe (m.in. piłkę nożną, siatkową, koszykową, ręczną itp.) – po 59 wskazań obu rodzajów szkół (98% każdej grupy badanych),
- grali w tenisa stołowego – 57 wskazań uczniów szkoły podstawowej (95%) i 44 gimnazjalistów (73%),
- wykonywali ćwiczenia gimnastyczne – 57 wskazań uczniów szkoły podstawowej (95%) i 43 gimnazjalistów (72%).

(dowód: akta kontroli str. 43-46)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie organizacji i realizacji zajęć wychowania fizycznego.

¹⁵ Uchwałą Nr 12/09/10 z 15.09.2009 r. Rady Pedagogicznej ZS Nr 1 z 15.09.2009 r. i Uchwałą Nr 03/09/10 Rady Rodziców ZS Nr 1 z 15.09.2009 r.

¹⁶ Program profilaktyki obejmował obszary działań: rozwój umiejętności społecznych, profilaktykę uzależnień, promowanie bezpiecznych zachowań, konieczność dbania o własne i innych zdrowie, zapobieganie i ograniczanie skutków niepowodzeń szkolnych.

¹⁷ Z przedłożonych sprawozdań z realizacji Edukacji zdrowotnej w roku szkolnym 2011/2012 nie wynika, czy zajęcia te odbywały się w sali lekcyjnej, czy też w sali gimnastycznej.

2. Ocenianie osiągnięć uczniów z wychowania fizycznego.

1. W ZS Nr 1 w kontrolowanym okresie obowiązywał Wewnętrzny System Oceniania (dalej WSO) z dnia 28.08.2009 r., zmieniony w dniu 22.10.2010 r., stanowiący załącznik do Statutu ZS Nr 1.¹⁸

Wprowadzono także Przedmiotowy System Oceniania (dalej PSO) z wychowania fizycznego stosowany w klasach IV-VI SP i I-III Gimnazjum oraz dokument przeznaczony dla kl. I-III SP pn. „Wychowanie fizyczne, Kształtowanie sprawności fizycznej i edukacja zdrowotna w edukacji wczesnoszkolnej” (oba dokumenty datowane na 1.09.2009 r.). (dowód: akta kontroli str. 130-179, 473-491)

W opinii 106 (88,3%) spośród 120 uczniów objętych badaniem kwestionariuszowym ocenianie ich osiągnięć z wychowania fizycznego było sprawiedliwe, natomiast 13 (10,8%) uczniów było przeciwnego zdania. Ponadto 77 uczniów (64,2%) wskazało, że udział w szkolnych zajęciach wychowania fizycznego w zdecydowanym stopniu przyczynił się do zwiększenia ich sprawności fizycznej.

(dowód: akta kontroli str. 43-46)

2. W ZS Nr 1 określono sposób uzasadniania ustalonej przez nauczyciela oceny – *uzasadnienie powinno być sformułowane w sposób życzliwy dla ucznia, nauczyciel stosuje zasadę pierwszeństwa zalet*¹⁹. (dowód: akta kontroli str. 186)

W WSO i PSO wskazano sposoby rozpoznawania poziomu i postępów z wychowania fizycznego, tj. jakimi metodami i narzędziami te postępy są mierzone i z jaką częstotliwością w cyklu kształcenia, a także w jakim zakresie i w jaki sposób postępy te będą uwzględniane w ocenianiu osiągnięć uczniów (wymóg § 2 ust. 2 w związku z § 3 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych²⁰).

Ponadto sformułowano zasady indywidualizacji pracy z uczniem w WSO i PSO, odpowiednio do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie oceniania z 2007 r. (§ 5 pkt 5 Statutu; pkt 16, 107, 108 WSO; postanowienia PSO – str. 3, 5, 8), tj. w Statucie określono: „indywidualizację pracy z uczniem na zajęciach obowiązkowych i dodatkowych poprzez: a) dostosowanie tempa pracy do możliwości percepcyjnych ucznia, b) dostosowanie poziomu wymagań edukacyjnych do możliwości percepcyjnych, intelektualnych i fizycznych ucznia, c) przyjęcie adekwatnych metod nauczania i sprawdzania wiadomości i umiejętności ucznia, d) umożliwianie uczniowi z niepełnosprawnością korzystania ze specjalistycznego wyposażenia i środków dydaktycznych, e) różnicowanie stopnia trudności i form prac domowych;” (§ 5 pkt 5 Statutu); ponadto w PSO zawarto zapisy: „Należy dostosowywać tok poszczególnych zajęć do zainteresowań i potrzeb uczniów, aby wszyscy chętnie uczestniczyli w zajęciach. Indywidualnie dobierać obciążenie poszczególnych zadań ruchowych tak, by umożliwić pełne i aktywne uczestnictwo w zajęciach wszystkim dzieciom. (str. 3 PSO).

W WSO (pkt 17) powtórzono postanowienie § 7 ww. rozporządzenia w sprawie oceniania z 2007 r. o roli *wysiłku* wkładanego w wywiązywanie się z obowiązków przedmiotowych (m.in. wymagań wynikających z programu nauczania, w tym podstawy programowej wychowania fizycznego).

(dowód: akta kontroli str. 186-190)

¹⁸ Statut przyjęty uchwałą Rady Pedagogicznej nr 09/09/10 z 28.08.2009 r., zmieniony uchwałą Rady Pedagogicznej 07/10/11 z 23.10.2010 r. i 12/10/11 z 1.03.2011 r.

¹⁹ pkt 13 WSO stanowiącego załącznik do Statutu ZS Nr 1.

²⁰ Dz.U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 ze zm., dalej *rozporządzenie w sprawie oceniania z 2007 r.*

3. Badaniem kontrolnym, przeprowadzonym w celu ustalenia poprawności oceniania przez nauczyciela wysiłku wkładanego przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki przedmiotu, objęto losowo wybranych uczniów, po jednym z oddziałów klasy VI SP i po jednym z oddziałów klasy III Gimnazjum. Ustalono, że w klasach VI SP oceniano aktywność na zajęciach, udział w zawodach, sprawdziany umiejętności ruchowych (np. bieg 40m, skok w dal, bieg 300m, skok wzwyż, rzut piłeczką palantową, skok rozkroczny przez kozła). W klasach III Gimnazjum oceniano: aktywność na zajęciach, reprezentowanie szkoły w zawodach sportowych, sprawdziany umiejętności ruchowych (np. bieg 40m, bieg 300m, skok w dal, skok wzwyż, atak w piłce siatkowej, rzut z półdystansu z piłki koszykowej), zadanie dodatkowe, edukacja zdrowotna.

(dowód: akta kontroli str. 196-197, 381-419)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ramach oceniania wewnątrzszkolnego nauczyciele wychowania fizycznego nie sformułowali wymagań edukacyjnych z przedmiotu, które m.in. są niezbędne do wystawienia uczniom poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych (wymóg § 2 ust. 2 i § 3 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w sprawie oceniania z 2007 r.).

W PSO w zakresie sformułowania powyższych wymagań ograniczono się do przepisania celów kształcenia i wymagań szczegółowych podstawy programowej wychowania fizycznego z 2008 r. (obecnie z 2012 r.) dla etapów edukacji (nazywając je *Wymaganiami edukacyjnymi*). Powyższe wymagania szczegółowe podstawy programowej stanowią jedynie bazę do formułowania wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny klasyfikacyjne, a nie zastępują tych ostatnich wymagań. Ponadto w PSO nie odniesiono się do oceniania osiągnięć uczniów w zakresie zajęć realizowanych w formach do wyboru (nie sformułowano w tym zakresie wymagań programowych). (dowód: akta kontroli str. 169-179, 186-190)

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła m.in., że: *Treści wymagań edukacyjnych wynikają z podstawy programowej a przyjęte programy nauczania muszą je uwzględnić. Dlatego też Przedmiotowy System Oceniania wskazuje rozporządzenia w sprawie oceniania z 2007 r., rozporządzenie w sprawie podstawy programowej z 2008 r. oraz WSO jako dokumenty, na których oparto PSO.* (dowód: akta kontroli str. 409)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W ZS Nr 1 nie określono sposobu uwzględniania wysiłku, wkładanego przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki wychowania fizycznego przy ustalaniu ocen (w szczególności klasyfikacyjnych), o którym mowa w § 7 rozporządzenia w sprawie oceniania z 2007 r.

(dowód: akta kontroli str. 146-179)

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła m.in., że: *W dokumentach WSO i PSO wychowania fizycznego przyjętych w Zespole Szkół Nr 1 w Szczecinie zawarte są zapisy konieczności uwzględnienia wysiłku wkładanego przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć wychowania fizycznego (w WSO – pkt. 17; w PSO – w wymaganiach ogólnych i elementach składowych oceny). (...) Zapis ten nie nakłada na dyrektora szkoły i nauczycieli konieczności zdefiniowania i określenia sposobu uwzględniania wysiłku, wkładanego przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki wychowania fizycznego.* (dowód: akta kontroli str. 409)

2. W PSO określono sposoby sprawdzania wyników kształcenia, w tym rozpoznawania postępów ruchowych uczniów z wychowania fizycznego, poprzez stosowanie testów: Coopera, Z. Chromińskiego, K. Zuchory, Eurofit,

Międzynarodowego Testu Sprawności Fizycznej (nie wyróżniono przy ww. testach etapów edukacji). Nie podano jednak m.in.: z jaką częstotliwością w cyklu kształcenia testy powyższe będą stosowane, w jakim zakresie i w jaki sposób uzyskane postępy będą uwzględniane w klasyfikacji śródrocznej i rocznej, z uwzględnieniem wysiłku uczniów. W PSO w pkt 1. *Zasad oceniania* (str. 7) stwierdzono jedynie, że w ciągu półrocza przeprowadzone będą nie mniej niż 3 sprawdziany, nie precyzując czy chodzi o ww. testy czy też bieżące sprawdziany umiejętności ruchowych. (w pkt 4 PSO podano ogólnie, że ocena ze sprawności fizycznej powinna przede wszystkim wynikać z postępów ucznia, a nie z poziomu jaki on aktualnie reprezentuje, *chyba że uczeń osiąga bardzo dobre wyniki*).

(dowód: akta kontroli str. 169-179)

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła m.in., że: *Treści wymagań edukacyjnych wynikają z podstawy programowej a przyjęte programy nauczania muszą je uwzględniać, Dlatego też Przedmiotowy System Oceniania wskazuje rozporządzenia w sprawie oceniania z 2007 r., rozporządzenie w sprawie podstawy programowej z 2008 r. oraz WSO jako dokumenty, na których oparto PSO.* (dowód: akta kontroli str. 409)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Uczestnictwo uczniów w obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego i we współzawodnictwie sportowym.

3.1. Frekwencja uczniów na obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego.

Opis stanu faktycznego

Frekwencja uczniów w ZS Nr 1 ogółem oraz na obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 wyniosła dla SP i Gimnazjum odpowiednio 94,5% i 91%, 94,7% i 88,4%, 94% i 90%.

Przeprowadzone w trakcie kontroli badanie udziału uczniów ZS Nr 1 w lekcjach wychowania fizycznego w wybranym tygodniu zajęć (10-14 grudnia 2012 r.) wykazało m.in., że:

- obecność na lekcjach wychowania fizycznego wyniosła 90,0% dla klas 4-6 SP i 88,1% dla Gimnazjum,
- na zajęciach nie ćwiczyło 15,2% uczniów zapisanych w klasach 4-6 SP i 23,6% uczniów zapisanych w Gimnazjum,
- spośród uczniów obecnych, na zajęciach nie ćwiczyło 5,8% uczniów w klasach 4-6 SP (przyczynami było m.in. brak stroju – 2,5%, zwolnienie rodziców – 1,8%, decyzja Dyrektora ZS Nr 1 o zwolnieniu z zajęć – 0,7%, bieżące zwolnienie lekarskie – 0,7%) oraz 13,3% uczniów w Gimnazjum (przyczynami było m.in. brak stroju – 3,7%, decyzja Dyrektora ZS Nr 1 o zwolnieniu z zajęć – 3,2%, bieżące zwolnienie lekarskie – 2,6%, inne przyczyny²¹ – 2,6%).

(dowód: akta kontroli str. 424, 433-441)

W opinii uczniów wyrażonej w badaniu kwestionariuszowym (120 uczniów) przypadki unikania udziału w lekcjach wychowania fizycznego były spowodowane m.in. nieciekawie prowadzonymi zajęciami (17 wskazań, 14,2%), zbyt trudnymi ćwiczeniami (7 wskazań, 5,8%). 40 uczniów (30%) spośród 120 badanych wskazało, że nie unika lekcji wychowania fizycznego.

(dowód: akta kontroli str. 43-46)

W badaniach ankietowych uczestniczyło 79 rodziców uczniów ZS Nr 1, z tego 44 rodziców uczniów VI klasy szkoły podstawowej oraz 35 rodziców uczniów III klasy

²¹ Niedyspozycja na lekcji.

gimnazjum. Zgodnie z wynikami badania, odpowiednio wśród rodziców uczniów szkoły podstawowej i rodziców uczniów gimnazjum:

- 43 uczniów szkoły podstawowej (98% wszystkich z tej grupy) i 32 uczniów gimnazjum (91%) chętnie lub raczej chętnie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego, pozostali uczniowie, tj. 1 uczeń ze szkoły podstawowej (2%) i 3 gimnazjalistów (9%) uczestniczą „raczej niechętnie”,
- przyczynami nie brania udziału w zajęciach wychowania fizycznego były: choroba lub niedyspozycja w przypadku 7 uczniów szkoły podstawowej i 9 gimnazjalistów, niechęć lub nieprzygotowanie do wykonywania proponowanych ćwiczeń – 6 uczniów i 2 gimnazjalistów.

(dowód: akta kontroli str. 60-61)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZS w skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Decyzje dyrektora ZS w sprawie zwolnienia uczniów z zajęć wychowania fizycznego.

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 liczba uczniów zwolnionych z czynnego udziału w lekcjach wychowania fizycznego, na podstawie decyzji Dyrektora ZS Nr 1, wynosiła dla SP 2, 1 i 3 uczniów, a dla Gimnazjum 11, 16 i 12 uczniów. Dla badanego okresu stanowiło to 0,5%, 0,2% i 0,8% uczniów SP oraz 5%, 7% i 5% uczniów Gimnazjum.

(dowód: akta kontroli str. 424)

Badaniem objęto 45 (100%) decyzji Dyrektora ZS Nr 1 o zwolnieniu uczniów z udziału w lekcjach wychowania fizycznego. Stwierdzono, że zostały one podjęte zgodnie z wymaganiami wynikającymi z § 8 rozporządzenia w sprawie oceniania z 2007 r.

Uczniowie mimo zwolnień z zajęć wychowania fizycznego byli obecni na tych zajęciach.

(dowód: akta kontroli str. 420-423)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3. Udział uczniów szkoły we współzawodnictwie sportowym.

Opis stanu
faktycznego

W kontrolowanym okresie organizowano corocznie mistrzostwa szkoły w dyscyplinach: tenis stołowy, getbol, piłka halowa, piłka koszykowa, dwa ognie. Ponadto corocznie organizowane były przez ZS Nr 1 międzyszkolne imprezy sportowe: Noworoczny Turniej Piłki Siatkowej drużyn mieszanych Szkół Gimnazjalnych, Biegi przełajowe „Majówka”, Turnieje Piłki Nożnej dziewcząt i chłopców dla Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych, Festyn Rekreacyjno – Sportowy na Dzień Dziecka - Dzień Sportu, Otwarty Turniej Tenisa Stołowego.

Największe sukcesy sportowe uczniów ZS Nr 1 to:

- w zawodach o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim: II m w Finale Wojewódzkim biegów rozstawnych - sztafeta szwedzka (SP) – 2009/2010; II m w Finale Ogólnopolskim biegów rozstawnych - sztafeta szwedzka (SP) - 2009/2010; II m w finałach X Wojewódzkiej Olimpiady Młodzieży w 2009 r. w biegu na 300 m przez płotki; IV miejsce w Drużynowym turnieju tenisa stołowego Regionu B (2010/2011); turniej piłki nożnej M. Wielgusa klas IV – finał wojewódzki - Drawsko Pomorskie – 2012;
- w zawodach o zasięgu miejskim osiągnęli wysokie lokaty: w zawodach lekkoatletycznych; w Mistrzostwach Szczecina w tenisie stołowym; w rozgrywkach i unihokeju.

(dowód: akta kontroli str.424-425)

ZS Nr 1 współpracował z klubami i stowarzyszeniami sportowymi w Szczecinie: UKS Szmarag (umowa z 1.03.2010 r.); Salos Szczecin (umowa z 19.03.2010 r.); Miejski Klub Lekkoatletyczny (umowa z 1.03.2002 r.). Porozumienia określały cel

umowy (m.in. popularyzację piłki nożnej oraz gier zespołowych, podniesienie na wyższy poziom sprawności fizycznej uczniów, wstępne szkolenie uczniów pod kątem ich przydatności do zespołu danego klubu) oraz podział zadań i obowiązków. Zadania ZS Nr 1 to m.in.: prowadzenie zajęć z uwzględnieniem odpowiedniej intensywności zajęć, maksymalnego wykorzystania czasu zajęć ukierunkowanych na piłkę nożną/ lekkoatletykę, przeprowadzanie okresowych sprawdzianów postępów sportowych uczniów, udział w zawodach sportowych, w miarę możliwości zaopatrzenie swojej reprezentacji w sprzęt sportowy, skierowanie wybitnie uzdolnionych uczniów/ zawodników do sekcji piłki nożnej/ lekkoatletyki klubu. Zadania Klubu/ Stowarzyszenia to m.in.: otoczenie bezpośrednią opieką szkoleniową wybitnie uzdolnionych uczniów ZS Nr 1, którzy sprzęt sportowy otrzymają na koszt Klubu/ Stowarzyszenia, w miarę możliwości zakupienie sprzętu sportowego dla ZS Nr 1. (dowód: akta kontroli str. 426-431)

W badaniu kwestionariuszowym blisko połowa uczniów (58 na 120 ankietowanych, 48,3%) podała, że systematycznie poza szkołą uprawia dyscypliny sportowe lub ćwiczy rekreacyjnie, natomiast nie uprawiam wskazało 14 uczniów (11,7%) (dowód: akta kontroli str. 43-46)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Warunki bezpieczeństwa na zajęciach wychowania fizycznego.

4.1. Okresowe kontrole obiektów sportowych należących do szkoły.

Opis stanu faktycznego

W ZS Nr 1 przeprowadzone zostały wszystkie okresowe kontrole określone w art. 62 ust. 1 punkty 1, 2 i 3 ustawy z dnia 7.07.1994 r. Prawo budowlane²². W protokołach z ww. przeglądów, w tym w ostatnim z 30.11.2012 r., potwierdzono, że stan techniczny obiektów budowlanych był zadowalający, i że obiekty nadawały się do użytkowania.

Badanie instalacji piorunochronnej budynku ZS Nr 1 wykonano w dniu 27.04.2012 r. z dwudziestodwudniowym opóźnieniem w stosunku do pięcioletniego terminu określonego w art. 62 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy Prawo budowlane (poprzednie badanie wykonano 5.04.2007 r.). W protokole z 27.04.2012 r. stwierdzono m.in., że zostały dołożone trzy podstawy do instalacji piorunochronnej Sali gimnastycznej. (dowód: akta kontroli str. 7-9)

Na temat ww. opóźnienia w badaniu instalacji piorunochronnej Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła, że: *Protokół badania instalacji piorunochronnej został sporządzony (...) 22 dni po ustawowym terminie z uwagi na konieczność zakończenia prowadzonych napraw instalacji (...) na Sali gimnastycznej. Czas wykonania prac był wydłużony ze względu na panujące warunki atmosferyczne (opady deszczu).*

(dowód: akta kontroli str. 11)

W badanym okresie Komisja (Dyrektor lub Wicedyrektor ZS Nr 1, kierownik gospodarczy, konserwator, inspektor bhp) przeprowadzała (w dniach: 3.09.2009 r., 31.08.2010 r., 30.08.2011 r. i 30.08.2012 r.) roczne kontrole zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do ZS Nr 1, o których mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Żadna z tych czterech kontroli nie wykazała nieprawidłowości odnośnie stanu obiektów sportowych. Protokoły z kontroli podpisali pracownicy ZS Nr 1: dyrektor, wicedyrektor i kierownik gospodarczy oraz inspektor BHP. Zgodnie z § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia kopie wszystkich czterech protokołów z rocznych kontroli

²² Dz.U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

zostały przekazane w dniach: 3.09.2009 r., 31.08.2010 r., 30.08.2011 r. i 30.08.2012 r., organowi prowadzącemu. (dowód: akta kontroli str. 12-13,15-16)

Ogłędziny przeprowadzone w dniu 4.12.2012 r. wykazały, że znajdujące się na terenie przyległym do budynku ZS nr 1: boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne, boisko do gier i zabaw, bieżnia prosta z 3 torami i skocznia w dal oraz zlokalizowane w samym budynku: sala gimnastyczna, dwie sale do tenisa stołowego i dwie sale do gimnastyki korekcyjnej wraz z szatniami i zapleczem sanitarnym i ich wyposażenie, są w dobrym stanie technicznym. Ponadto ustalono, że przy wszystkich obiektach sportowych poddanych oględzinom, umieszczono tablice informacyjne określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego, o których mowa w § 31 ust. 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach²³.

(dowód: akta kontroli str. 10)

Zgodnie z nakazem § 9 ust. 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny ZS Nr 1 posiadał odpowiednie certyfikaty na urządzenia i wyposażenie sportowe zakupione po dacie wejścia w życie tego rozporządzenia, tj. po dniu 6.02.2003 r.

(dowód: akta kontroli str. 56-57)

Dyrektor ZS Nr 1 zawarła cztery umowy²⁴ z Centrum Kształcenia Sportowego w Szczecinie najmu basenu. W myśl zapisów wszystkich 4 umów ZS Nr 1 przejął w użytkowanie basen w celu nauki pływania dzieci klas I - III w latach szkolnych 2010/2011, 2011/2012 i 2012/2013. W umowach tych określono m.in.: stawki czynszu oraz dni i godziny, w których ZS Nr 1 mógł korzystać z najmowanych torów pływackich.

(dowód: akta kontroli str. 18-26)

W badanym okresie w dziennikach lekcyjnych wszystkich klas ZS Nr 1 odnotowano, że nauczyciele wychowania fizycznego na początku każdego roku szkolnego (w dniach 2-16 września) zapoznali uczniów z zasadami bezpieczeństwa na lekcjach wychowania fizycznego, co było zgodne z § 31 ust. 7 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 27-28)

W badaniach ankietowych 58 uczniów szkoły podstawowej (97% wszystkich z tej grupy) i 51 uczniów gimnazjum (85%) odpowiedziało, że zapoznano ich z zasadami (regulaminem) bezpiecznego wykonywania ćwiczeń na lekcjach wychowania fizycznego. Jeden uczeń szkoły podstawowej (2%) i 9 gimnazjalistów (15%) udzieliło odpowiedzi przeczącej. Wszyscy uczniowie, którzy stwierdzili, że zostali zapoznani z regulaminem zadeklarowali, że na zajęciach stosowali się do przekazanych im zasad. Na pytanie czy stopień trudności ćwiczeń na lekcjach wychowania fizycznego jest dostosowany aktualnej sprawności i możliwości fizycznych ankietowanych, 50 uczniów szkoły podstawowej (83%) i 57 (95%) gimnazjalistów udzieliło odpowiedzi „tak” lub „raczej tak”, natomiast 2 uczniów szkoły podstawowej (3%) i 9 gimnazjalistów odpowiedziało „nie” lub „raczej nie”.

(dowód: akta kontroli str. 43-47)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 5a ustawy z 7.09.1991 r. o systemie oświaty²⁵ dyrektor szkoły wykonuje m.in. zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. W żadnej z 4 umów zawartych

²³ Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, dalej rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

²⁴ nr: RDW/CKS/R/PNP/2010/04 z 17.09.2010 r., CKS/R/212/2011/80 z 3.10.2011 r., CKS/R/212/2012/31 i 82 z 3.02.2012 r. i z 28.09.2012 r.

²⁵ Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm., dalej ustawa o systemie oświaty.

na wynajem basenu nie określono, czy wynajmowane obiekty spełniają warunki bezpieczeństwa oraz czy używany sprzęt i urządzenia sportowe posiadały atesty lub certyfikaty. (dowód: akta kontroli str. 19-26)

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła : *Treść umowy wynajmu basenu w ramach programu „Powszechna Nauka Pływania” była akceptowana pod względem formalno-prawnym przez radcę prawnego. Umowy między dyrektorami szkół, realizujących ten program, a Centrum Kształcenia Sportowego zawierały więc wszystkie zaakceptowane zapisy. CKS jest również jednostką oświatową podlegającą tym samym obowiązkom dotyczącym bezpieczeństwa w zakresie użytkowania obiektów szkolnych co inne jednostki. Dlatego też przyjął, że nie mam podstaw zakładać, że CKS nie przestrzega wymaganych prawem przepisów, w tym wymagań posiadania atestów i certyfikatów. Według telefonicznej informacji, pozyskanej od kierownika obiektów sportowych pana Pawła Jaworskiego, CKS posiada wszystkie wymagane atesty i certyfikaty, jak również przeglądy sprawności technicznej obiektów sportowych i wyposażenia. Przez wszystkie te lata nie było przypadku stwierdzenia wadliwej jakości wynajmowanego basenu.*

(dowód: akta kontroli str. 39-40)

4.2. Sposób i zakres zapewnienia uczniom pomocy medycznej.

Opis stanu faktycznego

W trakcie oględzin w dniu 4.12.2012 r. stwierdzono, że pokój nauczycieli wf, zlokalizowany w kompleksie sali gimnastycznej, wyposażono w apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy, zgodnie z wymogiem wynikającym z § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. (dowód: akta kontroli str. 10)

Wszyscy zatrudnieni w ZS Nr 1 (wg stanu na 30.09.2012 r.) nauczyciele wychowania fizycznego (5) i edukacji wczesnoszkolnej (8) posiadali zaświadczenia o odbyciu przeszkolenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy, co było zgodne z § 21 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 17)

W badanym okresie Dyrektor ZS Nr 1 zawarła 3 umowy użyczenia gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej z dnia: 1.09.2009 r. (na okres 1.09.2009 r. – 31.08.2011 r.), 1.07.2011 r. (1.09.2011 r. – 31.08.2012 r.) i 29.08.2012 r. (1.09.2012 r. – 31.08.2014 r.). Umowy z 1.09.2009 r. i z 1.07.2011 r. zawarto z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Medycyny Szkolnej „Szkolmed” s.c. ze Szczecina, natomiast umowę z 29.08.2012 r. ze „Szkolmed M.P., M.W.” s.j. ze Szczecina,. Wszystkie ww. 3 umowy dotyczyły nieodpłatnego użyczenia pomieszczenia w budynku ZS Nr 1 w celu prowadzenia gabinetu profilaktyki i pomocy przedlekarskiej zapewniając nieodpłatną opiekę medyczną nad uczniami. Częstotliwość świadczenia usług medycznych określono na co najmniej trzy razy w tygodniu w godz. 8:00 – 15:35. W umowach tych nie były określane szczegółowe warunki współpracy pomiędzy pielęgniarką a Dyrektorem ZS Nr 1.

(dowód: akta kontroli str. 29-38)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.3. Wypadki podczas zajęć wychowania fizycznego.

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2006/07-2011/12 w ZS Nr 1 doszło do 26 wypadków w trakcie zajęć wychowania fizycznego, z tego 5 w roku szkolnym 2006/2007, 8 w 2007/2008, po 2 w 2008/2009 i 2009/2010, 6 w 2010/2011 oraz 3 w 2011/2012. W 18 przypadkach przyczyną wypadku było nieumyślne uderzenie, a w ośmiu - nieuwaga. Wszystkie ww. dane na temat wypadków zamieszczono w szkolnej bazie Systemu Informacji Oświatowej.

(dowód: akta kontroli str. 48)

W badanym okresie Dyrektor ZS Nr 1 prowadziła rejestr wypadków zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, co było zgodne z § 50 tego rozporządzenia.

Zarządzeniem nr 6b/09/10 Dyrektor ZS Nr 1 z dnia 29.08.2009 r. powołała zespół powypadkowy oraz określiła wzór protokołu powypadkowego. W skład zespołu weszły wicedyrektor ZS Nr 1 i pielęgniarka szkolna.

(dowód: akta kontroli str. 41-42)

Na temat składu zespołu powypadkowego Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła, że: *Pielęgniarka szkolna została powołana zarządzeniem nr 6b/09/10 do zespołu powypadkowego (za zgodą pani pielęgniarki) jako członek tego zespołu ze względu na sprawowaną w szkole opiekę przedmedyczną nad dziećmi i młodzieżą. W związku ze sprawowaną funkcją pielęgniarka szkolna posiada odpowiednie kompetencje do wstępnego ustalenia skutków wypadków, co uznałam za niezbędne do prawidłowego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.* Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła również, że: *„W Zespole Szkół nr 1 w Szczecinie nie powołano społecznego inspektora pracy. Pracownik bhp, z którym szkoły mają podpisane umowy, ze względu na dużą ilość obsługujących jednostek, nie jest w stanie uczestniczyć w każdym postępowaniu powypadkowym. Zgodnie z §43 pkt 6 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny dyrektor szkoły wchodzi w skład zespołu powypadkowego, co wynika wprost z rozporządzenia, jak również powołany został pracownik ZS nr1. Elżbieta Balcerek uczestnicząca w pracach zespołu powypadkowego została przeszkolona w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.*

(dowód: akta kontroli str. 492-493)

ZS Nr 1 nie dysponował protokołami powypadkowymi z zajęć wychowania fizycznego z lat szkolnych 2006-2007, 2007/2008 i 2008/2009.

(dowód: akta kontroli str. 41-42,48-52)

Na temat ww. braku protokołów powypadkowych Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła, że: *Zespół Szkół nr 1 w Szczecinie powołany został w dniu 01.08.2009 r. Cała dokumentacja jednostek Szkoły Podstawowej nr 65 i Gimnazjum nr 23 wchodzących w skład ZS nr 1 została zarchiwizowana w budynku szkoły, w tym i przedmiotowe protokoły powypadkowe. W trakcie poszukiwań protokołów powypadkowych z lat 2006/2007, 2007/2008 i 2008/2009 okazało się, że nie ma możliwości odszukania w archiwum tych protokołów na obecną chwilę. W związku z czym wydam polecenie uporządkowania archiwum.*

(dowód: akta kontroli str. 58-59)

W latach szkolnych 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012 spisane zostały protokoły ze wszystkich 11 wypadków, które miały miejsce podczas zajęć wychowania fizycznego. Również we wszystkich tych przypadkach o wypadku zostali powiadomieni rodzice lub opiekunowie poszkodowanego, co było zgodne z § 41 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Wszystkie 11 protokołów powypadkowe podpisały osoby, o których mowa w § 47 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, tj. członkowie zespołu powypadkowego i dyrektor szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 41-42,48-52)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) We wszystkich protokołach powypadkowych z lat 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012 zastosowano wzór wprowadzony ww. zarządzeniem nr 6b/09/10 Dyrektor ZS Nr 1 z dnia 29.08.2009 r., który był niezgodny ze wzorem zawartym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Główne różnice polegały na braku wymogu podpisu poszkodowanego, jego rodziców

(prawnych opiekunów) potwierdzającego pouczenie o możliwości, sposobie i terminie złożenia zastrzeżeń oraz na użyciu innych sformułowań i innej numeracji punktów protokołu. (dowód: akta kontroli str. 41-42,49-52)

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła m.in., że: *Przyjęty wzór protokołu (...) był wzorem używanym zanim objęłam funkcję dyrektora Zespołu Szkół nr 1 w Szczecinie (01.08.2009 r.). Został on powielony i przyjęty do dalszego stosowania. Protokół stosowany przez Zespół powypadkowy (...) zawiera wszystkie formalne informacje znajdujące się w obowiązującym protokole będącym załącznikiem do rozporządzenia z wyjątkiem zapisu „podpis pouczonych” przy punkcie stanowiącym o pouczeniu o możliwości, sposobie i terminie złożenia zastrzeżeń do protokołu. Po uczynionej uwadze wydam stosowne zarządzenie zmieniające dotychczasowy wzór protokołu.* (dowód: akta kontroli str. 39-40)

W trakcie kontroli NIK, Dyrektor ZS Nr 1 wydała zarządzenie nr 03/12/13 z dnia 12.12.2012 r., w którym zmieniła wzór protokołu powypadkowego na zgodny ze wzorem zawartym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. (dowód: akta kontroli str. 53-55)

2) W pięciu protokołach powypadkowych²⁶ nie ma potwierdzenia zapoznania z jego treścią osób, o których mowa w § 45 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. (dowód: akta kontroli str. 49-52)

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła: *Wszyscy rodzice byli poinformowani o treści protokołu, o możliwości wprowadzenia zmian do protokołu. W wymienionych przypadkach rodzice nie zgłosili się po odbiór protokołów. Najczęściej protokoły powypadkowe są potrzebne rodzicom w celu przedstawienia w postępowaniu odszkodowawczym u ubezpieczyciela, natomiast gdy takie postępowanie nie ma miejsca rodzice nie są zainteresowani posiadaniem protokołu powypadkowego.* (dowód: akta kontroli str. 58-59)

Uwagi dotyczące badanej działalności

W dokumentacji ZS Nr 1 nie odnotowano, czy niezwłocznie powiadomiono o wypadku pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę oraz radę rodziców, o czym mowa w § 41 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. (dowód: akta kontroli str. 49-52)

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła: *Zarówno w rejestrze wypadków, jak i w protokołach (stosowanym przez Zespół Szkół nr 1 i będącym załącznikiem do rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach) nie ma wyznaczonego miejsca na zapis, że powiadomiono o wypadku pracownika służby bhp, organu prowadzącego i radę rodziców. Powiadomienie o wypadkach było zawsze przekazywane ustnie lub telefonicznie. Dodatkowym sposobem powiadamiania organ prowadzący był rejestr wypadków w SIO, do którego organ prowadzący ma dostęp, a Rady Rodziców w trakcie sprawozdawczych spotkań z Radą Rodziców. Inspektor bhp miał wgląd do rejestru wypadków uczniów w ramach wykonywania swoich zadań.* (dowód: akta kontroli str. 58-59)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

²⁶ Nr 1/2009/2010 z 9.09.2009 r., 4/2009/2010 z 6.11.2009 r., 2 z 13.10.2010 r., 3 z 4.11.2010 r., 4 z 20.11.2010 r.

5. Doskonalenie zawodowe nauczycieli wychowania fizycznego i nauczania zintegrowanego oraz nadzór pedagogiczny w zakresie wychowania fizycznego.

5.1. Stan zatrudnienia w szkole i kwalifikacje nauczycieli wychowania fizycznego i nauczania zintegrowanego.

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2011/2012 (stan na 30 września 2011 r.) w ZS Nr 1 zatrudnionych było 7 nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej (4 osoby posiadały stopień nauczyciela dyplomowanego, 3 osoby - nauczyciela mianowanego) oraz 6 nauczycieli wychowania fizycznego, w tym 3 nauczycieli posiadało stopień nauczyciela dyplomowanego, 1 – nauczyciela mianowanego, 1 – nauczyciela kontraktowego, 1 - stażysta).

Nauczyciele posiadają kwalifikacje w zakresie prowadzonego przedmiotu do nauczania w odpowiednim typie szkoły, zgodnie z zatrudnieniem, legitymując się ukończeniem studiów wyższych i przygotowaniem pedagogicznym zgodnie z § 3 i 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 445-446)

Nauczyciele wychowania fizycznego posiadają dodatkowe kwalifikacje: trenera II klasy pływania (dwie osoby), uprawnienia instruktora z lekkoatletyki (dwie osoby), uprawnienia instruktora piłki koszykowej (jedna osoba), uprawnienia instruktora piłki siatkowej (jedna osoba), uprawnienia instruktora piłki nożnej (dwie osoby), uprawnienia instruktora rekreacji ruchowej (jedna osoba), menadżera sportu (jedna osoba) oraz uprawnienia ratownika pływania (jedna osoba).

Nauczyciele nauczania zintegrowanego nie posiadają dodatkowych kwalifikacji z zakresu wychowania fizycznego w postaci ukończonych studiów podyplomowych lub drugiego kierunku studiów.

(dowód: akta kontroli str.446)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności ZS Nr 1 w skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli wychowania fizycznego i nauczania zintegrowanego (w zakresie wychowania fizycznego).

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 - 3 nauczycieli wychowania fizycznego (z 5) uczestniczyło łącznie w 8 formach doskonalenia zawodowego, z których 1 dotyczyła planowania i organizacji zajęć zgodnie z nowym rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego (1 nauczyciel - 20 godzin).

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 - 7 nauczycieli nauczania zintegrowanego (z 8) uczestniczyło łącznie w 6 formach doskonalenia zawodowego, z których 1 dotyczyła podstawy programowej z 2008 r. (uczestniczyło w niej 3 nauczycieli - brak danych co do ilości godzin).²⁸

(dowód: akta kontroli str. 447-448)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności ZS Nr 1 w skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące badanej działalności

W odniesieniu do grupy nauczycieli wychowania fizycznego, powinni oni uczestniczyć – zdaniem NIK – w większej ilości szkoleń dotyczących kształtowania takich niezbędnych umiejętności, jak: diagnozowanie możliwości, potrzeb i zainteresowań uczniów w aspekcie wyboru, konstruowania i modyfikacji programu

²⁷ Dz.U. z 2009 r. Nr 50, poz. 400, ze zm.

²⁸ Szkolenie pn. „Nowe podstawy programowe dla wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej WEP”

nauczania wychowania fizycznego; stosowanie aktywizujących metod pracy wspierających aktywne uczestnictwo uczniów w zajęciach wychowania fizycznego; konstruowanie, modyfikacja i ewaluacja programu nauczania, w tym sposób realizacji, ewaluacji procesu i efektów prowadzenia edukacji prozdrowotnej; ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów z wychowania fizycznego; organizacja i realizacja form zajęć wychowania fizycznego do wyboru przez uczniów. Do doskonalenia zawodowego zobowiązuje nauczycieli art. 12 ust. 3 i art. 42 ust. 2 pkt 3 ustawy Karta Nauczyciela.

Dyrektor ZS Nr 1 wyjaśniła: *Wykaz przedstawionych w zestawieniu form doskonalenia nauczycieli wychowania fizycznego obejmował jedynie formy zewnętrzne potwierdzone zaświadczeniem. Wspomaganie nauczycieli jako forma nadzoru pedagogicznego zakłada różne formy doskonalenia zawodowego nauczycieli. Nauczyciele wychowania fizycznego uczestniczyli w: Szkoleniowych Radach Pedagogicznych – tematyka posiedzeń obejmowała zmiany w prawie oświatowym, w tym prawidłowego wdrażania podstawy programowej; posiedzeniach Zespołu ds. Sportu i Rekreacji – zespołu przedmiotowego. Istotną formą doskonalenia zawodowego nauczycieli wychowania fizycznego było samokształcenie. W trakcie sprawowanego nadzoru pedagogicznego stwierdzam, że nauczyciele wychowania fizycznego prawidłowo realizowali wdrażanie podstawy programowej przedmiotu, co potwierdza, że ilość ukończonych form kształcenia i doskonalenia zawodowego była wystarczająca.* (dowód: akta kontroli str. 410)

5.3. Nadzór pedagogiczny nad dziedziną wychowania fizycznego.

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 zgodnie z planami nadzoru pedagogicznego prowadzono monitorowanie realizacji podstawy programowej z 2008 roku z zakresu wychowania fizycznego na I i III etapie kształcenia. Monitorowanie to polegało na wypełnianiu przez nauczycieli kart monitorowania podstawy programowej kształcenia ogólnego na danym etapie edukacji. Z wypełnionych kart wynikało, że w powyższych latach szkolnych w trzyletnim cyklu kształcenia na I i III etapie edukacji zrealizowano wszystkie treści szczegółowe określone w rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej z 2008 r. dla wychowania fizycznego. (dowód: akta kontroli str. 381-419, 449-450)

W roku szkolnym 2009/2010 zaplanowano i zrealizowano 2 obserwacje w klasach 1-3 SP i 2 obserwacje w pozostałych klasach SP i Gimnazjum; w roku szkolnym 2010/2011 zaplanowano i zrealizowano 2 obserwacje w klasach 1-3 SP i 2 obserwacje w pozostałych klasach SP i Gimnazjum; w roku szkolnym 2011/2012 zaplanowano i zrealizowano 1 obserwacje w klasach 1-3 SP i 2 obserwacje w pozostałych klasach SP i Gimnazjum. (dowód: akta kontroli str. 449-456)

W wyniku ww. obserwacji sformułowano łącznie 14 wniosków, które dotyczyły m.in.:

- usprawnienia zasad dokumentowania realizacji godzin wynikających z art. 42 ust. 2b Karty Nauczyciela oraz planowania zajęć w ramach ww. trybu Karty Nauczyciela odpowiadających potrzebom i oczekiwaniom uczniów;
- uatrakcyjnienia formy prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w celu poprawy frekwencji; wzbogacania formy i metody pracy z uczniami; kontynuowania metody polegającej na współpracy i współdziałania w grupie;
- podejmowania próby wprowadzenia kolejnych własnych programów nauczania uwzględniając specyfikę szkoły i czynniki kontekstowe;
- systematycznej kontroli wyników nauczania połączonej z uzasadnioną i komunikowaną uczniom oceną ich pracy; wskazywanie uczniom pozytywów płynących z udziału w zajęciach, zachęcanie uczniów do podejmowania wysiłku;
- systematycznego dokumentowania zajęć w dzienniku elektronicznym.

Wnioski te zostały zrealizowane. (dowód: akta kontroli str. 449-452)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZS Nr 1 w skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.4. Nadzór zewnętrzny nad działalnością szkoły w zakresie wychowania fizycznego.

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie w zakresie zgodności organizacji zajęć z wychowania fizycznego realizowanych w formie zajęć klasowo – lekcyjnych z ramowymi planami nauczania w zakresie liczby uczniów w grupach w szkołach podstawowych, gimnazjach kontrolę przeprowadziło w dniu 29.11.2011 r. Kuratorium Oświaty w Szczecinie. Nieprawidłowości nie stwierdzono. (dowód: akta kontroli str. 457-466)

W badanym okresie Powiatowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie nie przeprowadzała kontroli w ZS Nr 1. Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Szczecinie przeprowadził trzy kontrole obiektów ZS Nr 1 w dniach: 2.02.2010 r., 13.01.2011 r. i 11.01.2012 r., inspektorzy nie wnieśli żadnych uwag, ani zaleceń. Państwowa Straż Pożarna w Szczecinie po przeprowadzeniu w dniu 13.01.2012 r. kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych nie wniosła żadnych uwag. Ww. kontrole Nadzoru Budowlanego i Straży Pożarnej objęły cały obiekt ZS Nr 1, w tym i obiekty sportowe.

(dowód: akta kontroli str. 68,492-493)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZS Nr 1 w skontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność ZS Nr 1 w zbadanym obszarze.

6. Wyniki badania ankietowego uczniów i ich rodziców.

Zgodnie z wynikami badania ankietowego²⁹: 42 (96%) rodziców uczniów szkoły podstawowej i 34 rodziców gimnazjalistów (97%) odpowiedziało, że szkoła zapewnia lub raczej zapewnia warunki bezpieczeństwa na zajęciach wychowania fizycznego, pozostali odpowiedzieli, że „raczej nie”,

- 36 (82%) i 30 rodziców (86%) znało lub raczej znało wymagania edukacyjne stanowiące podstawę oceniania osiągnięć uczniów, natomiast 8 (18%) i 5 (14%) nie znało tych wymagań,
- 32 (73%) i 29 osób (83%) było lub raczej było systematycznie informowanych o postępach dziecka z wychowania fizycznego, a 12 (27%) i 6 (17%) udzieliło odpowiedzi, że nie byli lub raczej nie byli informowani,
- 36 (82%) i 32 (91%) rodziców oceniło, że udział ich dziecka w obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego przyczynił się lub raczej przyczynił do zwiększenia sprawności fizycznej, a 8 (18%) i 2 (6%) – że nie lub raczej nie przyczyniło się do poprawy,
- w przypadkach stwierdzonych wad postawy i nadwagi dzieci: 15 rodziców uczniów szkoły podstawowej (52% tej kategorii) i 17 rodziców gimnazjalistów (61%) odpowiedziało, że udział w obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego przyczynił się lub raczej przyczynił do korekty i przeciwdziałaniu wad ich dzieci, natomiast 14 (48%) i 11 (39%) – że nie lub że raczej nie przyczyniło się do poprawy,
- na pytanie o uczestnictwo w planowaniu, realizacji i ocenianiu zajęć poświęconych edukacji zdrowotnej w szkole, 16 rodziców gimnazjalistów odpowiedziało „tak” lub „raczej tak”, a 18, że „nie” lub „raczej nie”.

(dowód: akta kontroli str. 60-61)

²⁹ W badaniu ankietowym uczestniczyło 120 uczniów i 79 rodziców.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r.³⁰ o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. *Dostosowanie wewnątrzszkolnego systemu oceniania w zakresie wychowania fizycznego do obowiązujących przepisów prawa.*
2. *Przestrzeganie procedur informowania odpowiednich organów oraz rodziców uczniów o wypadkach na lekcjach.*

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia stycznia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontrolerzy
Artur Matejko
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
Podpis

.....
podpis

Karol Kośnik
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
Podpis

³⁰ Dz.U. z 2012 r. poz. 82 j.t.